

КРИТИКА І БІБЛІОГРАФІЯ

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРУКТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ХАРЧОВІЙ ТА ПЕРЕРОБНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

Вирішення сукупності соціально-економічних, науково-технічних і природоохоронних питань розвитку України передбачає виокремлення такої фундаментальної проблеми, яка фокусує їх і виступає як теоретико-методологічна та господарсько-практична передумова її розробки. Перебіг процесів ринкових реформ і аналіз їх наявних результатів дозволяють відмітити, що такою фундаментальною проблемою є структурні трансформаційні перетворення господарського комплексу країни на інноваційних засадах. Однак без активної постійної регулюючої функції держави розв'язати її неможливо. Виходячи із структури національної економіки та розуміння її конкурентних переваг у системі міжнародного поділу праці впливає, що зазначена проблема особливо важлива для продовольчого комплексу, і перш за все — харчової та переробної промисловості. Цим визначаються актуальність і новизна теми монографічного дослідження ¹.

Архітектоніка монографії побудована на комплексному підході до системного аналізу державної регуляторної політики у переробній сфері продовольчого комплексу в контексті освоєння інноваційної моделі його розвитку: від опрацювання науково-методологічних засад дослідження до визначення рівнів та основних методів реалізації.

У першому розділі на основі теоретичного та нормативно-правового узагальнення генезису ролі держави в продовольчій сфері автор формулює методологічну парадигму державної регуляторної політики, вводить у науковий обіг нову категорію “інноваційно-структурні процеси”. При цьому розкриваються сутнісні риси та специфічні ознаки даного поняття, класифікуються зміст і функціональне призначення структурних трансформаційних перетворень в умовах глобальної продовольчої кризи, недосконалості вітчизняних нормативно-правових актів щодо інноваційної сфери, а також відсутності реальних механізмів їхньої реалізації.

Другий розділ присвячено розгляду досвіду структурних реформ у продовольчій сфері розвинутих і постсоціалістичних країн. Переконливим є те, що дані аспекти висвітлюються на підставі особистого дослідження продовольчої політики країн Європейського Союзу на прикладі Польщі. Важлива також позиція автора з приводу того, що безпосереднє використання Україною досвіду передових країн вкрай необхідне для всебічного наукового обґрунтування розвитку харчової та переробної промисловості на інноваційних засадах.

Предметом аналізу третього розділу монографії є макроекономічні тенденції в переробній галузі країни під час ринкових реформ, що дало автору змогу визна-

¹ Чеботарьов В. А. Державна регуляторна політика інноваційної структурної трансформації харчової та переробної промисловості. Монографія. Луганськ, ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2011, 448 с.

чити умови формування державної політики структурної трансформації харчової та переробної промисловості.

У четвертому розділі досліджуються регіональні особливості структурної трансформації продовольчої сфери на прикладі старопромислових регіонів України. Найбільш перспективними методами є державне регулювання створення та функціонування корпоративних формувань у продовольчій сфері, визначення базових засад його реалізації та адаптація систем забезпечення якості харчових продуктів до умов господарювання вітчизняних товаровиробників.

У п'ятому розділі логічно узагальнено результати аналізу у вигляді принципів державного регулювання інституціональних змін на макроекономічному рівні щодо формування відповідного середовища, опрацювання зовнішньоекономічної стратегії продовольчого комплексу і доктрини розвитку харчової та переробної промисловості України.

Звичайно, до кожного з розділів у книзі можна було б зробити зауваження та надати рекомендації. Проте, з огляду на високий науковий і прикладний рівень праці, ми вирішили обмежитися лише побажаннями, які б підвищили креативність даного твору. Так, світовий досвід демонструє, що вирішення надскладної проблеми, яку окреслив автор у монографії, без ефективної співпраці на партнерських засадах державних і бізнесових інституцій, наукових та освітніх організацій, недержавних установ залишається проблематичним, тому слід було б висвітлити методологічні підходи до моделювання такого співробітництва. Разом з тим доцільно окреслити етапи інноваційно-структурної трансформації харчової та переробної промисловості, формування конкурентних переваг розвитку галузі на цій основі та законодавчого регулювання кластерної політики, спрямованої на стимулювання ефективного використання об'єктів права інтелектуальної власності та створення інноваційної інфраструктури.

У цілому рецензовану книгу можна вважати суттєвим внеском у вирішення складної теоретичної та господарсько-практичної проблеми, вона становитиме певний інтерес для дослідників і практиків у сфері розвитку АПК.

Ю. ЛУПЕНКО,
академік НААН України.
